D119521 DC-Cam

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA
Phnom Penh, Cambodia

GENOCIDE SITE DATA

Mapping the Killing Fields of Cambodia

Kratie 2002

Prepared by Pheng Pong Rasy, Ouch Sam-Oeun

No.	Site No.	Site Name		Data of Pit and Victim by SITE FORM		Data of Pit and Victim by FIELD REPORT		YEAR Report Set/Year	Feature P/B/M[1]
		Khmer	English	Estimated Pit	Estimated Victim	Estimated Pit	Estimated Victim		
1.	100103	ផ្ទះ ឯ សាមីន	É Samin's House	N/A	N/A	N/A	N/A	2002	P
2.	100104	ចម្ការម៉ៃសាក់	Chamkar Mai Sakk	Hundreds	More than 200	Hundreds	More than 200	2002	B
3.	100403	កោះសំតូច	Koh Sam Tauch	More than 10	Hundreds	More than 10	Hundreds	2002	B/P
4.	100502	ភ្នំកំណាប់ (ទួលសំរ៉ង)	Phnom Kam Napp (Tuol Samrang)	More than 30	N/A	More than 30	Cannot count	2002	B/P
5.	100503	ព្រៃកូនង៉ែ	Prey Kaun Nge	N/A	N/A	N/A	N/A	2002	P

[1] **P = Prison; B = Burial; M = Memorial.**

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]

MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2002

SITE FORM

Date: 28 / 06 / 2002. ID no: 0100103 Team: ______

Latitude: N 12 15 05 34 Longitude: E 105 58 41 50

File # R.06 28 01 A. Time: 8:30 Location: ______

Site Name: ត្រពាំងឫស្សី [Kh]: [illegible] Province: ក្រចេះ

District: [illegible] Sub-district: [illegible] Village: ត្រពាំងឫស្សី

K. Geo Zone: [illegible] Region [illegible] District: ______

1. Prison (circled)		2. Burial site		3. Memorial	
Interrogation Ctr.		Pit		Wat	
Previous Prison		Kiln		Stupa	
Purpose Built		Rice paddy		Brick/tile	
School		River/lake		Wooden	
Wat		Well		Other	
House	✓	Execution			
Other		Other			

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :

______

WITNESS: Name ______ Age ______ Sex ______ Address

Village ______ Sub-district ______ District ______

Province ______ Identity ______ Telephone: ______

Estimated number of victim ______ Pits ______ Other ______

[according to the witness ______ Report ______ Other ______]

Photos: ______ Roll Number: ______ Shots number ______

Documents: ______

Interview: ______

Comments: ______

Completed by ______

Date ______, time ______

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]

MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2002

SITE FORM

Date: 28 / 6 / 2002 ID no: 100104 Team: ____

Latitude: N : 12 14 56 59 Longitude: E 105 58 09 88

File # R - 062801B Time: 9 : 00 Location: ____

Site Name: [illegible] [Kh]: ____ Province: ក្រចេះ

District: ឆ្លូង Sub-district: ឆ្លូង Village: [illegible]

K. Geo Zone: 7 Region ____ District: ____

1. Prison		2. Burial site (circled)		3. Memorial	
Interrogation Ctr.	____	Pit	✓	Wat	____
Previous Prison	____	Kiln	____	Stupa	____
Purpose Built	____	Rice paddy	____	Brick/tile	____
School	____	River/lake	____	Wooden	____
Wat	____	Well	____	Other	____
House	____	Execution	____		____
Other	____	Other	____		____

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :

WITNESS: Name ____ Age ____ Sex ____ Address

Village ____ Sub-district ____ District ____

Province ____ Identity ____ Telephone: ____

Estimated number of victim ____ Pits ____ Other ____

[according to the witness ____ Report ____ Other ____]

Photos: ____ Roll Number: ____ Shots number ____

Documents: ____

Interview: ____

Comments: ____

Completed by ____

Date ____, time ____

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០២

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ June 25, 2002 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 100603

រយៈកំពស់ (N) 12° 44' 31.71" រយៈទទឹង (E) 105° 59' 14.07"

លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) R062504A ពេលវេលា 11:28 ទីតាំង [illegible]

ឈ្មោះទីតាំង........ ភូមិ........

ឃុំ........ ស្រុក........ ខេត្ត........

ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម .... តំបន់ .... ស្រុក ....

១.គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)	២. ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)	៣.បូជនីយដ្ឋាន (ប្រើសញ្ញា ✓)
មន្ទីរសួរចម្លើយ	រណ្តៅ .... ✓	វត្ត ....
ពីមុនជាគុក	ឡ	ចេតិយ ....
គោលបំណងនៃការកសាង	វាលស្រែ	ឥដ្ឋ ឬក្បឿង ....
សាលា	ទន្លេ ឬបឹង	ឈើ ....
វត្ត	អណ្តូង	ផ្សេងៗ ....
ផ្ទះ	កន្លែងសម្លាប់	ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់........
ផ្សេងៗ .... ✓	ផ្សេងៗ	....

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិតៈ

[illegible] 2km [illegible]

[illegible]

សាក្សីៈ ឈ្មោះ ខែ សុរិន អាយុ .... ភេទ ប្រុស អស័យដ្ឋានភូមិ .... ឃុំ........ ស្រុក........ ខេត្ត........

ទូរស័ព្ទលេខៈ........ មុខងាររបច្ចុប្បន្ន ....

មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ....

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ .... រណ្តៅ ....

ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ .... យោងទៅតាមសាក្សី ....

របាយការណ៍ .... ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ .... រូបថត ....

លេខដុំហ្វីល .... លេខហ្វីល ....

ឯកសារខ្មែរក្រហម ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត........

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេបៈ ....

....

....

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវៈ ....

....

....

....

បំពេញដោយ ....

ថ្ងៃទី........ ខែ .... ឆ្នាំ........, ពេលវេលា........

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

កម្មវិធីចុះស្រាវជ្រាវ និងធ្វើផែនទីរណ្តៅឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍នៅកម្ពុជា ឆ្នាំ២០០២

ពត៌មានអំពីទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍

ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ June 27, 2002 លេខកូដភូមិសាស្ត្រនៃទីតាំង (ID No) 100502

រយៈកំពស់ (N) 12° 14' 32.76" រយៈទទឹង (E) 106° 25' 26.46"

លេខឯកសារក្នុងម៉ាស៊ីន GPS (File#) R062702A ពេលវេលា 9:56 ទីតាំង [illegible]

ឈ្មោះទីតាំង [illegible] ភូមិ [illegible]

ឃុំ [illegible] ស្រុក ស្នួល ខេត្ត ក្រចេះ

ភូមិភាគ ឬតំបន់ក្នុងរបបខ្មែរក្រហម [illegible] តំបន់ .... ស្រុក ....

១.គុក (ប្រើសញ្ញា ✓)	២. ទីតាំងសាកសព (ប្រើសញ្ញា ✓)	៣.បូជនីយដ្ឋាន (ប្រើសញ្ញា ✓)
មន្ទីរសួរចម្លើយ	រណ្តៅ ✓	វត្ត
ពីមុនជាគុក	ឡ	ចេតិយ
គោលបំណងនៃការកសាង	វាលស្រែ	ឥដ្ឋ ឬក្បឿង
សាលា	ទន្លេ ឬបឹង	ឈើ
វត្ត	អណ្តូង	ផ្សេងៗ
ផ្ទះ	កន្លែងសម្លាប់	ឈ្មោះអ្នកចូលរួមសាងសង់
ផ្សេងៗ ✓	ផ្សេងៗ ✓	

ការពិពណ៌នាអំពីផ្លូវចូលទៅកាន់ទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍ជាលំអិត:

[illegible] 1Km [illegible]

សាក្សី: ឈ្មោះ [illegible] អាយុ 51 ភេទ [illegible] អស័យដ្ឋានភូមិ [illegible] ឃុំ [illegible] ស្រុក ស្នួល ខេត្ត ក្រចេះ

ទូរស័ព្ទលេខ .... មុខងារបច្ចុប្បន្ន [illegible]

មុខងារក្នុងរបបខ្មែរក្រហម ....

ការប៉ាន់ស្មានចំនួនជនរងគ្រោះ [illegible] រណ្តៅ More than 30

ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ .... យោងទៅតាមសាក្សី ....

របាយការណ៍ .... ប្រភេទកន្លែងសម្លាប់ផ្សេងៗ .... រូបថត ....

លេខដុំហ្វីល .... លេខហ្វីល ....

ឯកសារខ្មែរក្រហម ឬឯកសារផ្សេងៗទៀត........

បទសំភាសន៍ជាសង្ខេប: ....

យោបល់របស់អ្នកស្រាវជ្រាវ: ....

បំពេញដោយ ....

ថ្ងៃទី........ ខែ .... ឆ្នាំ........, ពេលវេលា........

DOCUMENTATION CENTER OF CAMBODIA [DC-CAM]

MAPPING THE KILLING FIELDS OF CAMBODIA, 2002

SITE FORM

Date: June 27, 2002 ID no: 100503. Team: Rasy.

Latitude: N 12° 06' 34.50" Longitude: E 106° 25' 32.71"

File # R062704A Time: 11:55 Location: ____

Site Name: ____ [Kh]: ____ Province: ____

District: ____ Sub-district: ____ Village: ____

K. Geo Zone: ____ Region ____ District: ____

1. Prison (circled)		2. Burial site		3. Memorial	
Interrogation Ctr.		Pit		Wat	
Previous Prison		Kiln		Stupa	
Purpose Built		Rice paddy		Brick/tile	
School		River/lake		Wooden	
Wat		Well		Other	
House		Execution			
Other	✓	Other			

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE :

[illegible]

WITNESS: Name [illegible] Age 49 Sex M. Address

Village ____ Sub-district ____ District ____

Province ____ Identity ____ Telephone: ____

Estimated number of victim ____ Pits ____ Other ____

[according to the witness ____ Report ____ Other ____]

Photos: ____ Roll Number: ____ Shots number ____

Documents: ____

Interview: ____

Comments: ____

Completed by ____

Date ____, time ____

KRATIE
SITE FORM

SITE NAME: KOH SAM TAUCH [Khmer]: កោះសំ តូច

LOCATED IN:
Village: Yav
Sub-district: Kampong Cham
District: Sambo
Province: Kratie
Region: Kratie (505)

RESEARCH TEAM: Rasy, Khin, Pon

GPS OPERATION:
Site ID Code: 100403
File #: R062504A
Latitude: N 14º 44' 31:71"
Longitude: E 104º 59' 14:17"
Date: June 25, 2002
Time: 14:45

KIND OF SITE:
1. Prison: Physical Feature: (Other: Halls)
2. Bruial site: Physical Feature: (Mass grave)

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE:
We go by boat from Sambo district office about 4 Kilometers straight to Koh Sam Tauch (Small Island), located in west of district office.

NAME OF INFORMANT:
Name: Te Keu Bun Others name: Te So Bun Age: 51 Sex: Male
Occupation: Staff of Sambo District Office
Address:
Village: Sambo
Sub-district: Sambo
District: Sambo
Province: Sambo
Telephone: No

ESTIMATED NUMBER OF:
Victims: Hundreds
Pits: More than 10

PHOTOS:
Roll Number: 3706
Shots number: 00A, 1A

INTERVIEW:
From 1970 to middle of 1975, Koh Sam Tauch was used as an office of education and correction. After 1975,This office was changed to anywhere after Ung Samon, chief of educational and correctional office, was arrested. However, there were many victims were sent to kill there until 1977.

COMMENTS:
Please, listen to the tape and go through "Kratie report".

COMPLETED BY: Rasy
DATE: July 13, 2002, time: 11:50

KRATIE
SITE FORM

SITE NAME: PHNOM KAM NAPP (TUOL SAM RANG) [Khmer]: ភ្នំកំណាប់ (ទួលសំរោង)

LOCATED IN:
Village: Sam Rang
Sub-district: Khsim
District: Snuol
Province: Kratie
Region: Kratie (505)

RESEARCH TEAM: Rasy, Khin, Pon

GPS OPERATION:
Site ID Code: 100502
File #: R062702A
Latitude: (N) 12º 14' 32:76"
Longitude: E 106º 25' 26:46"
Date: June 27, 2002
Time: 9:56

KIND OF SITE:
1. **Prison**: Physical Feature: (Other: Halls)
2. **Bruial site:** Physical Feature: (Mass grave)

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE:
Phnom Kam Napp is located in the west of road number 13 (Snuol district-Kratie provincial town) about 1 kilometer nearby Trah bridge (Chhlong bridge).

NAME OF INFORMANT:
Name: Prum In Others name: N/A Age: 54 Sex: Male
Occupation: Farmer
Address:
Village: ~~Sambo~~ Samrang
Sub-district: ~~Sambo~~ Khsim
District: ~~Sambo~~ Snuol
Province: ~~Sambo~~ Kratie
Telephone: No

ESTIMATED NUMBER OF:
Victims: N/A
Pits: More than 30

PHOTOS:
Roll Number: 3706
Shots number: 13A, 14A

INTERVIEW:
Security center of Phnom Kam Napp was established in 1974 by Khmer Rouge. Many victims were sent from many places for imprisonment in that security. This security center still working until the liberation was coming on January 7, 1979. Many victims were killed after making interrogation, and some of them were sent to kill in many place such as: Koh Srakar, O Sam Poch...etc.

COMMENTS:
Please, listen to the tape and go through "Kratie report".

COMPLETED BY: Rasy
DATE: July 13, 2002, time: 16:00

KRATIE
SITE FORM

SITE NAME: PREY KAUN NGE | [Khmer]: ព្រៃកូនង៉ែ

LOCATED IN:
Village: Katt Dai | Sub-district: Khsim
District: Snuol | Province: Kratie
Region: Kratie (505)

RESEARCH TEAM: Rasy, Khin, Pon

GPS OPERATION:
Site ID Code: 100503 | File #: R062704A
Latitude: (N) 12º 06' 34:50" | Longitude: E 106º 25' 32:71"
Date: June 27, 2002 | Time: 11:55

KIND OF SITE:
1. <u>Prison</u>: | Physical Feature: (Other: Halls)

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE:
Turn left from road number 7 (Snuol - Kratie) to the west along the way to Katt Dai village about 2 kilometers, we found the security center of Prey kaun Nge site.

NAME OF INFORMANT:
Name: Ti Nhe | Others name: N/A | Age: 49 | Sex: Male
Occupation: Farmer
<u>Address</u>:
Village: Katt Dai | Sub-district: Khsim
District: Snuol | Province: Kratie
Telephone: No

ESTIMATED NUMBER OF:
Victims: N/A | Pits: N/A

PHOTOS:
Roll Number: 3706 | Shots number: 16A, 17A

INTERVIEW:
Security center of Prey Kaun Nge was established in 1975 by Khmer Rouge. Many victims, who escape from Phnom Penh were sent to imprison in that security. This security center still working until the liberation was coming on January 7, 1979. Most of victims were made interrogation and sent to kill at Pha-ak rubber plantation (Rubber plantation #64). Nuon Sam At was a chief of Prey Kaun Nge security center. Now, he is still alive in Snuol district.

COMMENTS:
Please, listen to the tape and go through "Kratie report".

COMPLETED BY: Rasy
DATE: July 13, 2002, time: 16:00

KRATIE
SITE FORM

SITE NAME: E SAMIN'S HOUSE [Khmer]: ផ្ទះ ឯ សាមីន

LOCATED IN:
Village: Chroy Thmar Leu
Sub-district: Chhlong
District: Chhlong
Province: Kratie
Region: Kratie (505)

RESEARCH TEAM: Rasy, Khin, Pon

GPS OPERATION:
Site ID Code: 100103
File #: R062801A
Latitude: (N) 12º 15' 05:34"
Longitude: E 105º 58' 41:50"
Date: June 28, 2002
Time: 8:30

KIND OF SITE:
1. Prison:
Physical Feature: (House)

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE:
It is far about 2 kilometers from Chhlong district office in the east.

NAME OF INFORMANT:
Name: E Samin Others name: N/A Age: 69 Sex: Female
Occupation: Farmer
Address:
Village: Chroy Thmar Leu
Sub-district: Chhlong
District: Chhlong
Province: Kratie
Telephone: No

ESTIMATED NUMBER OF:
Victims: N/A
Pits: N/A

PHOTOS:
Roll Number: 3706
Shots number: 23A, 27A

INTERVIEW:
A Security office was established in 1970 at E Samin's house and closed in the end of 1978 after the liberation day. In the security office, detention was designed for two phases:
In the firs phase (1970-75), Khmer Rouge only detained base people accused of having relationship with Khmer Sar (White Khmer). The second phase (1975-78), Khmer Rouge detained most 17 April people, evacuate from Phnom Penh.

COMMENTS:
Please, listen to the tape and go through "Kratie report".

COMPLETED BY: Rasy
DATE: July 14, 2002, time: 14:15

KRATIE
SITE FORM

SITE NAME: CHAMKAR MAI SAKK [Khmer]: ចម្ការម៉ៃសាក់

LOCATED IN:
Village: Chroy Thmar Kraom
Sub-district: Chhlong
District: Chhlong
Province: Kratie
Region: Kratie (505)

RESEARCH TEAM: Rasy, Khin, Pon

GPS OPERATION:
Site ID Code: 100104
File #: R062801B
Latitude: (N) 12º 14' 56:59"
Longitude: E 105º 58' 09:88"
Date: June 28, 2002
Time: 9:00

KIND OF SITE:
1. Burial Site:
Physical Feature: (Pits)

ACCESSIBILITY DESCRIPTION IN MOST DETAILS AS POSSIBLE:
After we drive about 2 kilometers westward from E Samin's house along road #2, we moved across the military base of Chhlong district about 300 meters more, we arrived the target site.

NAME OF INFORMANT:
Name: Hass Bun Thet Others name: N/A Age: 54 Sex: Male
Occupation: Member of Communal Counter of Chhlong Sub-district
Address:
Village: Chroy Thmar Leu
Sub-district: Chhlong
District: Chhlong
Province: Kratie
Telephone: No

ESTIMATED NUMBER OF:
Victims: More than 200
Pits: Hundreds

PHOTOS:
Roll Number: 3706
Shots number: 23A, 27A

INTERVIEW:
A Security office was established in 1970 at E Samin's house and closed in the end of 1978 after the liberation day. In the security office, detention was designed for two phases:
In the firs phase (1970-75), Khmer Rouge only detained base people accused of having relationship with Khmer Sar (White Khmer). The second phase (1975-78), Khmer Rouge detained most 17 April people, evacuate from Phnom Penh.

COMMENTS:
Please, listen to the tape and go through "Kratie report".

COMPLETED BY: Rasy
DATE: July 14, 2002, time: 14:15

មជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជា

របាយការណ៍ស្តីពីការស្រាវជ្រាវនៅខេត្តក្រចេះ
កាលពីថ្ងៃទី២៤ដល់ថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០២

ដោយៈ ផេង ពង្សរ៉ាស៊ី និង ស៊ិន ឃិន

នាព្រឹកព្រលឹមម៉ោង៦កន្លះថ្ងៃទី២៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០២ ក្រុមស្រាវជ្រាវនៃមជ្ឈមណ្ឌលឯកសារកម្ពុជារួមមាន ស៊ិន ឃិន, ផេង ពង្សរ៉ាស៊ី, អ៊ូច សំអឿន និងអ្នកបើកបររថយន្តម្នាក់បានធ្វើដំណើរទៅកាន់ខេត្តក្រចេះតាមបណ្តោយផ្លូវជាតិលេខ៧អា ឆ្លងកាត់ខេត្តកំពង់ចាមតាមស្ពានទន្លេបិទឆ្ពោះត្រង់ទៅរកស្រុកស្នួល ខេត្តក្រចេះ ។ រួចទើបធ្វើដំណើរបន្តទៅកាន់ទីរួមខេត្តក្រចេះដែលមានចម្ងាយជាង៨០គីឡូម៉ែត្រពីទីរួមស្រុកស្នួល ។ គោលបំណងដំបូងរបស់ខ្ញុំគឺធ្វើដំណើរទៅកាន់ស្រុកសំបូរមុនគេ បន្ទាប់មកគឺស្រុកស្នួល និងចុងក្រោយគឺស្រុកឆ្លូង ។

ស្រុកសំបូរ

ស្រុកសំបូរជាស្រុកមួយដែលស្ថិតនៅប៉ែកខាងជើងឈៀងខាងលិចទីរួមខេត្តក្រចេះ ។ ខ្ញុំបានធ្វើដំណើរចេញពីទីរួមខេត្តក្រចេះតាមបណ្តោយផ្លូវលេខ១៣ (ទិសដៅពីខេត្តក្រចេះទៅខេត្តស្ទឹងត្រែង) ប្រហែលជាង៦០គីឡូម៉ែត្រទើបទៅដល់សាលាស្រុកសំបូរដែលមានទីតាំងស្ថិតនៅខាងកើតទន្លេមេគង្គ ។ ដោយស្ថានភាពអាកាសធាតុមិនអំណោយផល ខ្ញុំនិងក្រុមស្រាវជ្រាវបានសម្រេចចិត្តធ្វើការទៅលើទីតាំងតែមួយកន្លែងគត់នៅស្រុកសំបូរនេះ ។ ទីតាំង

នោះគឺៈ

ទីតាំងកោះសំតូច (មន្ទីរឃុំឃាំង និងកន្លែងសម្លាប់)

លេខកូតភូមិសាស្ត្រ ១០០៤០៣

***រយៈកំពស់* (N) 12º 44'31:71"**

***រយៈទទឹង* (E) 105º 59'14:17"**

កោះសំជាឈ្មោះកោះពីរនៅចំកណ្តាលទន្លេមេគង្គដែលស្ថិតនៅក្នុងទឹកដីស្រុកសំបូរ ខេត្តក្រចេះ ។ អ្នកភូមិបាននាំគ្នាហៅកោះដែលតូចថាជា "កោះសំតូច" ។ ឯឈ្មោះ"កោះសំធំ" បានត្រូវផ្តល់ទៅឲ្យកោះដែលធំជាងគេ ។ កោះទាំងពីរនេះស្ថិតនៅចម្ងាយពីគ្នាប្រហែលមួយគីឡូម៉ែត្រ ។ តាំងពីយូរយារណាស់មកហើយកោះទាំងពីរនេះមិនដែលមានមនុស្សរស់នៅទេទោះជាក្នុងស្ថានភាពបែបណាក៏ដោយ ។ ប៉ុន្តែបែរជាមានក្រុមគ្រួសារខ្លះបាននាំគ្នាទៅធ្វើស្រែចម្ការនៅលើកោះទាំងពីរនេះ ។ ដំណាក់កាលក្រោយមកកោះនោះត្រូវបានកាន់កាប់ធ្វើជាកម្មសិទ្ធរបស់ខ្លួនរហូតទាល់តែមានការផ្លាស់ប្តូររបបពីមួយជំនាន់ទៅមួយជំនាន់ ។ ក្រុមគ្រួសាររបស់ឈ្មោះ

វ៉ៃ ប្រណី គឺជាម្ចាស់កម្មសិទ្ធិនៃកោះនោះតាំងពីរបបសម្តេចសីហនុមកម្លេះ ។ ឪពុករបស់គាត់តែងតែទៅធ្វើស្រែចម្ការនៅលើ“កោះសំតួច”ជារៀងរាល់ថ្ងៃ ។ ការប្រកបការងារធ្វើស្រែចម្ការរបស់គាត់បានត្រឹមតែឆ្នាំ១៩៧០ប៉ុណ្ណោះក៏ត្រូវរឹបអូសយកធ្វើជាកម្មសិទ្ធិរបស់រដ្ឋការសម័យខ្មែររំដោះ ។ មន្ទីរអប់រំកែប្រែប្រចាំស្រុកសំបូរមួយកន្លែងបានត្រូវផ្តួចផ្តើមឲ្យបង្កើតនៅលើកោះសំតួចនេះបន្ទាប់ពីមានការដកហូតរួចមក ។ ចំណែកឯម្ចាស់កោះក៏បានត្រូវចាប់ខ្លួនហើយក្រោយមកបានស្លាប់ដោយការចងជាប់ជាមួយនឹងថ្មទម្លាក់ក្នុងទន្លេ ។ រឿងរ៉ាវទាំងឡាយដែលនាំឲ្យកើតមានការឃុំឃាំងនិងសម្លាប់នេះ គឺដោយសារតែមានការប្រទាញប្រទង់គ្នារវាងអ្នកនៅខាងខ្មែររំដោះនិងអ្នកនៅខាងរបបសាធារណរដ្ឋខ្មែរ ។ មានមនុស្សនៅក្នុងស្រុកសំបូរជាច្រើនបានត្រូវបញ្ជូនមកកាន់កោះនេះព្រោះមូលហេតុមានការពាក់ពន្ធ័នឹងការជាប់ខ្សែជាមួយខ្មាំង ។ ចំណែកអ្នកផ្សេងទៀតដែលបានជម្លៀសមកពីកន្លែងឆ្ងាយៗដូចជាពីខេត្តកំពង់ចាមជាដើម ក៏បានមកជាប់ឃុំឃាំងនៅលើកោះសំតួចដែរ ។ តែ គី ប៊ិន បានត្អូញត្អែរពីសាច់ញាតិរបស់គាត់ដែលបានស្លាប់ដោយសារការជាប់ពាក់ពន្ធ័ទៅនឹងនិន្នាការពីសង្គមចាស់ ។ វ៉ៃ ប្រណី និងអ្នកឯទៀតក៏ដូច្នេះដែរ សុទ្ធតែនិយាយដោយផ្ទាល់មាត់ថាមានបង, ប្អូន, ឪពុកបានត្រូវសម្លាប់នៅលើកោះសំតួច ព្រោះរឿងមានបុណ្យសក្តិបន្តិចបន្តួចជាមួយរដ្ឋការនៃរបបលន់ ណុល ។ ពុត រៀម គឺជាចាស់ទុំម្នាក់នៅក្នុងភូមិកែងប្រាសាទ ឃុំសំបូរនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ក៏បាននិយាយប្រាប់ពីការចាប់ខ្លួនគាត់យកទៅដាក់ទណ្ឌកម្មនៅលើកោះសំតួចដោយគ្មានមូលហេតុកាលពីឆ្នាំ១៩៧៤ដែរ ។ រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃ រៀម នៅតែពុំបានដឹងពិតប្រាកដពីមូលហេតុនៃការចាប់ខ្លួនរបស់គាត់ឡើយ ប៉ុន្តែ រៀម មានមន្ទិលសង្ស័យក្នុងចិត្តថាប្រហែលមកពី គាត់ធ្លាប់ធ្វើជាតម្រួតឃោធា(ប៉េអឹម) សម័យសង្គមរាស្ត្រនិយមហើយមើលទៅ ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយ រៀម មិនព្យាយាមសួររកមូលហេតុនេះទេព្រោះគាត់គិតថារឿងរ៉ាវបានកន្លងហួសទៅហើយ ។ រៀម បាន ជាប់ឃុំនៅលើកោះសំតួចតែរយៈពេល៤ខែប៉ុណ្ណោះ ។ ការងារលត់ដំជាច្រើនបានត្រូវប្រគល់ឲ្យគាត់ធ្វើដោយកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមដែលប្រចាំការនៅលើកោះនេះ ដូចជាកាប់ឆ្ការព្រៃ, រានដី ធ្វើចម្ការ, ដាំពោត, សណ្តែក ។ល។ ក្រៅពីនេះទៅនៅមានការងារហត្ថកម្មផ្សេងៗទៀត ។ ពេលយប់ រៀម និងអ្នកទោសដទៃទៀតបានសម្រាកនៅលើធ្នើយ៉ាងវែងមួយដែលមានកំពស់ប្រមាណ២០សង់ទីម៉ែត្រពីដីនៃរោងប្រក់ស្បូវគ្មានជញ្ជាំងមួយនៅចំកណ្តាលកោះ ។ គ្មានសម្លៀកបំពាក់ និងមុងខ្នើយសម្រាប់អ្នកទោសធុនពួកគាត់នេះឡើយ ។ ពុត រៀម បាននិយាយទៀតថារោងដែលពួកគាត់ស្នាក់នៅរាល់យប់ គឺជាអតីតមន្ទីរអប់រំកែប្រែកាលពីឆ្នាំ១៩៧២-៧៣ ។ ប្រជាជនដែលបានចូលមកដល់ទីតាំងនេះពុំសូវមានជីវិតរស់ទៅវិញទេ ព្រោះជាអ្នកដែលមានប្រវត្តិរូបមិនស្អាតស្អំ ។ តែ គីប៊ិន អាយុ៥១ឆ្នាំជាមន្ត្រីសាលាស្រុកសំបូរបានអធិប្បាយប្រាប់ថា ប្រជាជនដែលជាប់ឃុំឃាំងនៅលើកោះសំតួច គឺជាប្រជាជនដែលបានជម្លៀសមកពីឃុំតាមូង ស្រុកដំបែរ ខេត្តកំពង់ចាម ។ ការជម្លៀសនេះគឺធ្វើឡើងនៅឆ្នាំ១៩៧២-៧៣ ។ ចំណែកឯនៅដើមឆ្នាំ១៩៧៥វិញ ក៏មានបញ្ជូនតាមទូកជាច្រើននូវចំនួនប្រជាជនដែលជម្លៀសមកពីទីក្រុងភ្នំពេញទៅកាន់មន្ទីរឃុំឃាំងកោះសំតួច ហើយក្រោយមកអ្នកទាំងនោះបានត្រូវសម្លាប់ទាំងអស់ ។ អ៊ុង សាម៉ុន គឺជាអ្នកគ្រប់គ្រងមន្ទីរឃុំឃាំងនេះតាំងពីឆ្នាំ១៩៧០ ។ នៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំ១៩៧៥ អ៊ុង សាម៉ុន បានត្រូវចាប់ខ្លួនពីមូលហេតុ

ចោទថាបានក្បត់ទៅចូលដៃដើងជាមួយបក្ខពួកឈ្មោះ ឈុន យោម និងចែត ដែលជាសមាជិកក្រុមសេរីអាខាងខ្មែរស ។ ឈុន យោម និង ចែត គឺជាចៅហ្វាយនិងអនុចៅហ្វាយស្រុកសំបូរកាលពីអំឡុងឆ្នាំ១៩៧០-៧៥ ។ សាម៉ុន និងបក្ខពួកបាន ត្រូវបញ្ជូនទៅកាន់ឃុំក្រោន (ឃុំជនជាតិ) ស្រុកសំបូរដើម្បីឃុំខ្លួនបណ្តោះអាសន្នមុនពេលសួរចម្លើយ និងសម្លាប់ចោល ។

បន្ទាប់ពីចាប់ខ្លួនអ៊ុង សាម៉ុន មន្ទីរឃុំឃាំងលើកោះសំតួចបានត្រូវរំលាយចោលដោយជំនួសការកាន់កាប់នេះទៅឲ្យខាងមន្ទីរពេទ្យស្រុកជាអ្នកមើលការខុសត្រូវវិញ ។ ការងារកសិកម្មជាច្រើនបានត្រូវអនុវត្តឡើងនៅលើកោះនេះ ។ ផលិតផលដែលសម្រេចបានពីការងារនេះបានត្រូវប្រគល់ និងចែកចាយទៅឲ្យខាងស្រុកដើម្បីជាការបម្រើដល់គ្រប់សហករណ៍នានាទូទាំងស្រុកសំបូរ ។ ការងារនេះនៅតែបន្តធ្វើឡើងរហូតទាល់តែដល់ថ្ងៃរំដោះទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ចូលមកដល់ ។ នៅក្រោយឆ្នាំ១៩៧៩ កោះសំតួចបានត្រូវប្រគល់ទៅឲ្យម្ចាស់ដើមវិញ ហើយដែលបច្ចុប្បន្នកោះនេះត្រូវទុកចោលហាក់ដូចជាគ្មានការថែទាំ ឬប្រកបរបរអ្វីឡើយ ។ វៃ ប្រណីគឺជាម្ចាស់កោះសំតួចនាពេលបច្ចុប្បន្ននេះ ។ ប្រណី បានរៀបរាប់ពីមូលហេតុនៃការមិនទៅធ្វើចម្ការស្រែនៅលើកោះថានាំឲ្យគាត់នឹកឃើញរឿងដែលឪពុករបស់គាត់បានត្រូវសម្លាប់ ដោយសារតែខ្មែរក្រហមចោទប្រកាន់ថាជាអ្នកមូលធន សក្តិភូមិ....។ ប្រណី បន្តទៀតថា កោះនេះហាក់ដូចជាស្ងាត់ និងមានសត្វសាហាវច្រើនផង ។

តែ គី ប៊ិនបានឡើងទៅលើកោះសំតួចនៅក្រោយពេលបែកឆ្នាំ១៩៧៩ថ្មី ដើម្បីទៅរកបងប្រុសរបស់គាត់ឈ្មោះ ឃី ស៊ុយ ឡាយ ដែលបានចាប់ខ្លួនមកកាលពីអំឡុងឆ្នាំ១៩៧២-៧៣ ព្រោះតែ ស៊ុយ ឡាយ ជានាយកសាលាបឋមសិក្សា ។ ដំណើរស្វែងរករបស់ គី ប៊ិន ត្រូវខកបំណង ព្រោះបងរបស់គាត់បានត្រូវសម្លាប់ទៅហើយ នៅក្នុងរយៈពេលបន្ទាប់ពីការចាប់ខ្លួនតាំងពីឆ្នាំ១៩៧២-៧៣ ។ គី ប៊ិន បានសង្កេតឃើញមានខ្នោះឈើ និងចំរូងជាច្រើននៅរាយប៉ាយពេញទីធ្លានៃមន្ទីរឃុំឃាំង និងកន្លែងឯទៀតនៅលើកោះ ។ មានស្នាមឈាមថ្មីៗនៅពាសពេញស្មៅ និងដី ។ ហេតុការណ៍នេះបានធ្វើឲ្យ គី ប៊ិន ភ័យតក់ស្លុតយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះគាត់មិនដែលឃើញកើតមានពីមុនមក ។ សំណល់ភស្តុតាងទាំងអស់នេះ បានធ្វើឲ្យ គី ប៊ិន នឹកគិតដល់ភ្លាមពីការសម្លាប់មនុស្សយ៉ាងសាហាវនារបបកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ។

ខ្ញុំ និងក្រុមស្រាវជ្រាវក៏បានឡើងទៅលើកោះសំតួចជាមួយ តែ គី ប៊ិន ដើម្បីពិនិត្យមើលទីតាំង និងក្នុងបំណងប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីនកំណត់ទីតាំងភូមិសាស្ត្រពិភពលោកផង ។ ហ្វូងសត្វមូស និងសត្វល្អិតផ្សេងទៀតបានទទួលស្វាគមន៍ខ្ញុំនិងអ្នកឯទៀតយ៉ាងខ្លាំងស្ទើរឈរពុំបាន ។ ភ្លៀងមួយមេបានធ្លាក់មកចំពេលដែលខ្ញុំកំពុងឈរសម្ភាសន៍សាក្សីនៅលើកោះសំតួច ។ ខ្ញុំមានអារម្មណ៍ព្រឺក្បាលខ្វាកៗពីសភាពស្ងប់ស្ងាត់នៃកោះនោះ បូករួមជាមួយនឹងការខ្លាចកើតមាននូវជម្ងឺគ្រុនចាញ់តាមរយៈមូសខាំផង ។ ក្រុមខ្ញុំបានប្រញាប់ប្រញាល់ត្រឡប់មកវិញទាំងភ្លៀងកំពុងធ្លាក់យ៉ាងខ្លាំង ។ រយៈចម្ងាយ៤គីឡូម៉ែត្រពីច្រាំង ខ្ញុំមើលអ្វីមិនឃើញឡើយ ។ អ្នកបញ្ជាទូកបានខិតខំព្យាយាមបញ្ជាទូកឲ្យចូលចំទីសដៅរបស់ខ្លួនទាំងអារម្មណ៍តក់ស្លុត ។

ទីតាំងសម្លាប់ចុងកោះសំតួច

អ្នកទោសដែលបានបញ្ជូនមកកាន់មន្ទីរឃុំឃាំងលើកោះស្ទើរតែទាំងអស់បានត្រូវនាំយកទៅសម្លាប់នៅប៉ែកខាងចុងកោះ ដែលស្ថិតនៅភាគខាងជើងមន្ទីរឃុំឃាំងប្រហែល៤០០ម៉ែត្រ ។ តែ គី ប៊ិន បានរៀបរាប់ពីការសម្លាប់មនុស្សនៅចុងកោះប្រាប់ទាំងខ្លួនទឹកជោកថា ការសម្លាប់បានប្រព្រឹត្តទៅតាំងពីមន្ទីរអប់រំកែប្រែកកើតដំបូងនៅឆ្នាំ១៩៧០ម្ល៉េះ ។ ភាគច្រើននៃការសម្លាប់គឺវ៉ៃទម្លាក់ទឹកទន្លេ និងស្រដូនជាប់នឹងថ្មទម្លាក់ទៅបាតទន្លេ ។ ចំណែកឯការជីករណ្តៅកប់គឺមិនសូវកើតមានប៉ុន្មានទេ ។ ការសម្លាប់នេះបានធ្វើឡើងបន្ទាប់ពីមានការសួរចម្លើយរួច ។ គី ប៊ិន បន្តថាអ្នកទោសណាដែលមិនទាន់បានផ្តល់ចម្លើយត្រឹមត្រូវទេ គឺទុកមួយរយៈសិនឯអ្នកទោសណាដែលបានឆ្លើយអស់ហើយគឺត្រូវបញ្ជូនទៅសម្លាប់តែម្តង ។ មានអ្នកទោសរាប់រយនាក់បានត្រូវសម្លាប់ ។ មានតែរណ្តៅជាង១០ប៉ុណ្ណោះដែល គី ប៊ិន បានពិនិត្យឃើញ ។ រណ្តៅទាំងនោះជាប្រភេទរណ្តៅតូចល្មមដែលដាក់មនុស្សបានពីរឬបីនាក់ ។ រហូតមកដល់ពេលនេះរណ្តៅទាំងនោះមិនត្រូវបានគាស់ឡើយ ។

ស្រុកស្នួល

១)ភ្នំកំណាប់ (មន្ទីរសន្តិសុខ និងកន្លែងសម្លាប់)

លេខកូតភូមិសាស្ត្រ ១០០៥០២

រយៈកំពស់ **(N) 12º 14'32:76"**

រយៈទទឹង **(E) 106º 25'26:46"**

ភ្នំកំណាប់ជាភ្នំមួយដែលស្ថិតនៅចម្ងាយប្រហែលជាមួយគីឡូម៉ែត្រពីផ្លូវលេខ៧(ស្នួល - ក្រចេះ) ប៉ែកខាងលិច ។ ខ្ញុំបានធ្វើដំណើរទៅកាន់ទីតាំងដែលជាអតីតមន្ទីរសន្តិសុខរបស់ខ្មែរក្រហមតាមផ្លូវឡើងលើភ្នំ និងបត់ចុះឡើងយ៉ាងវែងអន្លាយជាមួយនឹងអ្នកផ្តល់ពត៌មានម្នាក់ឈ្មោះ ព្រុំ អ៊ិន ដែលស្ថិតក្នុងសម្លៀកបំពាក់ជាអ្នកចម្ការ ។ គ្មាននៅសេសសល់ស្លាកស្នាមអ្វីបន្តិចសោះសម្រាប់ទុកជាវត្ថុតាងថាជាទីតាំងឃុំឃាំងមនុស្ស ។ នៅនឹងទីតាំង ខ្ញុំនិងមិត្តរួមការងារបានប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីនកំណត់ទីតាំងភូមិសាស្ត្រពិភពលោកតាមផ្កាយរណប ដើម្បីកំណត់យកចំណុចរយៈទទឹង និងរយៈកំពស់នៃទីតាំងប្រល័យពូជសាសន៍មួយនេះ ។ ព្រុំ អ៊ិនបាននិយាយប្រាប់ខ្ញុំពេលកំពុងធ្វើដំណើរត្រឡប់មកវិញថា ភ្នំកំណាប់នេះមិនត្រឹមតែជាមន្ទីរឃុំឃាំងប៉ុណ្ណោះទេ ថែមទាំងជាជម្រកស្នាក់អាស្រ័យរបស់កម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមទៀតផង ។

មន្ទីរឃុំឃាំងលើភ្នំកំណាប់បានសាងសង់ឡើងនៅឆ្នាំ១៩៧២ដោយមានឈ្មោះ ផែន ជាប្រធានមន្ទីរនេះ ។ មានរោងជាង១០បានត្រូវធ្វើឡើងបន្តបន្ទាប់គ្នា ហើយរោងទាំងនេះបានធ្វើឡើងអំពីឈើប្រក់ស្បូវដែលមានទំហំទទឹង៧ម៉ែត្រ និងបណ្តោយ១០ម៉ែត្រ ។ មន្ទីរឃុំឃាំងនេះគ្រាន់តែជាមន្ទីរឃុំឃាំងរយៈពេលខ្លីប៉ុណ្ណោះមុននឹងបញ្ជូនបន្តទៅសម្លាប់ចោល ឬទៅកាន់មូលដ្ឋានលត់ដំក្តៅនៅកន្លែងផ្សេង ។ ភិន គ្រឿន អាយុ៥៧ឆ្នាំសព្វថ្ងៃជាប្រធានភូមិសំរ៉ែង ឃុំឃ្សឹម ស្រុកស្នួល បាននិយាយប្រាប់ថា អ្នកទោសដែលបានមកជាប់ឃុំឃាំងនៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងភ្នំកំណាប់នេះគឺជាប្រភេទអ្នកទោសធ្ងន់ដែលត្រូវសម្លាប់ហើយ ។ មានអ្នកទោសច្រើនណាស់

បានមកដាប់ឃុំឃាំងនៅលើភ្នំកំណាប់ ក្នុងនោះរាប់បញ្ចូលទាំងទាហានខ្មែរក្រហមដែរ ។ ព្រុំ អ៊ិន បានរៀបរាប់រឿងរ៉ាវស្តីពីការចាប់មិត្តភក្រ័គាត់ចំនួនជាង៧០ នាក់មកដាក់នៅក្នុងមន្ទីឃុំឃាំងភ្នំកំណាប់ដោយសារមូលហេតុថា បានក្បត់នឹងអង្គការបដិវត្ត, មានប្រវត្តិរូបមិនល្អ, មានបងប្អូនធ្លាប់ធ្វើជាទាហាន ឬមន្រ្តីរាជការជំនាន់លន់ណុល ។ល ។ មិត្តភក្រ័របស់ ព្រុំ អ៊ិនទាំងនោះគឺជាទាហានខ្មែរក្រហមឈរជើងនៅសមរភូមិមុខដែលមានតួនាទីការពារព្រំប្រទល់ដែន និងត្រៀមវាយយួន ។ អ៊ិន ក៏ធ្លាប់ត្រូវបានចាប់ខ្លួនម្តងដែរពីបទថាបានលួចបាយឲ្យខ្មាំងយួន ។ ក្រោយមក អ៊ិន បានរួចខ្លួន ហើយបានទទួលនាទីថ្មីជាប្រធានកងស្រួចបង្កបង្កើនផល ។ អាជីពការងារជាទាហានរបស់ អ៊ិន បានត្រូវបញ្ចប់នៅចុងឆ្នាំ១៩៧៤ ។ ចំណែកអ្នកដែលបានត្រូវចាប់ខ្លួនទាំងជាង៧០ នាក់នោះ បានត្រូវបញ្ជូនបន្តទៅកាន់តំបន់កោះស្រការ និងអូរសំពោចតែក្នុងរយៈពេលជាងមួយសប្តាហ៍គិតចាប់តាំងពីថ្ងៃចាប់ខ្លួនដំបូងមកកាន់ភ្នំកំណាប់ ។ តំបន់កោះស្រការ និងអូរសំពោច គឺជាទីតាំងសម្លាប់ដ៏របស់ខ្មែរក្រហមប្រចាំស្រុកក្រចេះ ខេត្តក្រចេះ ។ អ៊ិន ធ្លាប់បានឃើញការធ្វើទារុណកម្មមកលើអ្នកទោសនៅលើភ្នំកំណាប់ និងបានមើលឃើញរោងឃុំឃាំងទាំងជាង១០ ដែលបានសង់ថាមានគម្លាតពីគ្នាឆ្ងាយគ្រាន់បើដែរ ។ ការឃុំឃាំងមនុស្សនៅលើភ្នំកំណាប់ គឺមិនឲ្យលើសពីរយៈពេលមួយសប្តាហ៍ឡើយ ចាំបាច់ត្រូវបញ្ជូនបន្តទៅកាន់ទីតាំងសម្លាប់ដែលមានចម្ងាយឆ្ងាយពីមន្ទីរនេះ ។ មានអ្នកទោសថ្មីៗជាច្រើនទៀត បានត្រូវបញ្ជូនមកកាន់មន្ទីរឃុំឃាំងភ្នំកំណាប់ និងអនុវត្តរបៀបដដែលៗទៅលើអ្នកទោសក្រោយៗ ។

ទីតាំងសម្លាប់ភ្នំកំណាប់

ក្រៅពីអ្នកទោសដែលត្រូវបញ្ជូនទៅកន្លែងផ្សេង នៅមានអ្នកទោសមួយភាគបានត្រូវសម្លាប់ចោលនៅនឹងកន្លែងឃុំឃាំងតែម្តង ។ សុខ ព្រុំ បានរាប់ចំនួនរណ្តៅនៅលើភ្នំកំណាប់ក្រោយថ្ងៃរំដោះភ្លាមថាមានចំនួនជាង៣០រណ្តៅ ។ ការសម្លាប់បានប្រព្រឹត្តិទៅតាមការឆ្លើយបំភ្លឺនៅពេលសួរចម្លើយរបស់អ្នកទោស ប្រសិនបើឆ្លើយមិនត្រង់ គឺត្រូវសម្លាប់ចោលនៅនឹងកន្លែង ដើម្បីជាមេរៀនដល់អ្នកក្រោយៗ ។ សុខ ព្រុំ មិនអាចសន្និដ្ឋានពីចំនួនមនុស្សស្លាប់នៅលើភ្នំកំណាប់បានឡើយ ព្រោះមិនបានឃើញដោយផ្ទាល់ភ្នែក ឬតាមរបាយការណ៍ដែលបានបន្សល់ឡើយ ប៉ុន្តែគាត់ធ្លាប់បានឃើញការបណ្តើរមនុស្សចូលទៅកាន់ក្នុងមន្ទីរទាំងខ្សែៗហើយមានអ្នកទោសខ្លះត្រូវបាន ព្រុំ ស្គាល់ច្បាស់ថាជាប្រជាជនដែលរស់នៅស្រុកមេមត់ ខេត្តកំពង់ចាម ។ គិតត្រឹមឆ្នាំនោះ(២០០២) សុខ ព្រុំ មានអាយុ៦៧ឆ្នាំហើយ ប៉ុន្តែការចងចាំរបស់គាត់ពិតជាមិនអាចបំភ្លេចបានពីជម្រៅចិត្តរបស់គាត់ឡើយ ។ ព្រុំ បានបន្តថា រហូតមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ រណ្តៅទាំងជាង៣០មិនទាន់មាននរណាគាស់ឡើយ ហើយក៏ប្រហែលមិនអាចរកឃើញស្លាកស្នាមទៀតដែរ ។

២) ព្រៃកូនជ័ (មន្ទីរសន្តិសុខ)

លេខកូតភូមិសាស្រ្ត ១០០៥០៣

***រយៈកំពស់* (N) 12º 06'34:50"**

***រយៈទទឹង* (E) 106º 25'32:17"**

ថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ គឺជាថ្ងៃដែលប្រជាជនភាគច្រើននៅទូទាំងប្រទេសត្រូវចាកចោលផ្ទះសម្បែងរបស់ខ្លួនតាមការស្នើសុំរបស់ពួកអាវខ្មៅដែលមានប្រដាប់ដោយកាំភ្លើងគ្រប់ដៃ ។ ការនិរាសដ្ឋព្រាត់ប្រាស់គ្រួសារប្រពន្ធកូនបានចាប់ផ្តើមមានឡើងចំពោះប្រជាជនជម្លៀសទាំងនោះ ។ ទីជម្រកតាមជនបទដាច់ស្រយាលមួយចំនួន បានត្រូវជ្រើសរើសឲ្យស្នាក់នៅបណ្តោះអាសន្ននៃជនជម្លៀសពីភ្នំពេញ និងពីទីប្រជុំជនដទៃទៀត ។ នៅឯស្រុកស្នួល ខេត្តក្រចេះឯណោះវិញ ខ្មែរក្រហមបានជ្រើសរើសយក«ព្រៃកូនដែ» ជាកន្លែងដាក់ប្រជាជនជម្លៀសមកពីទីកន្លែងឆ្ងាយៗ ។ ក្រោយមកព្រៃកូនដែនេះ បានត្រូវបង្កើតជាកន្លែងឃុំឃាំងជនរងគ្រោះដែលភាគច្រើនបំផុតជាប្រជាជន១៧មេសា ។ ខ្មែរក្រហមបានចាប់ផ្តើមឲ្យមានការបំពេញប្រវត្តិរូបចំពោះអ្នកជម្លៀសទាំងអស់ ដោយបញ្ជាក់ថានឹងរៀបចំការងារដែលសម្រាប់សង្គមមួយថ្មីដល់នរណាម្នាក់ដែលធ្លាប់មានតួនាទីពីមុនមក ។ មានប្រវត្តិរូបជាច្រើនបានត្រូវបំពេញនិងបញ្ជូនទៅកាន់មន្ទីររបស់ខ្មែរក្រហម ។ គោលបំណងនៃការធ្វើប្រវត្តិរូបនេះ គឺខ្មែរក្រហមគ្រាន់តែចង់បានបញ្ជីដើម្បីបញ្ជូនទៅកាន់ថ្នាក់លើថាបានកម្ទេចអ្នកជាប់និន្នាការពីសង្គមចាស់ និងនិស្សិតបញ្ញវន្តដែលមាននៅក្នុងប្រវត្តិរូបនេះ ។ ក្រោយពីបានបំពេញប្រវត្តិរូបរួចរាល់មក ការបំបែកហ្វូងមនុស្សបានចាប់ផ្តើមឡើង ដោយអ្នកដែលជាប់និន្នាការជាមន្ត្រី សិស្ស-និស្សិត ប៉ូលិសគរបាលពីសង្គមចាស់ត្រូវបន្តទុកនៅឃុំឃាំងនៅព្រៃកូនដែដដែល ។ ចំណែកឯអ្នកដែលគ្មានជាប់អ្វីទេ ត្រូវបញ្ជូនបន្តទៅកាន់ដីរំថ្មីទៀត ។ ការសួរចម្លើយបានចាប់ផ្តើមធ្វើឡើងចំពោះអ្នកទោសរួមជាមួយនឹងការធ្វើទារុណកម្មតាមវិធីដែលសាហាវបំផុតដូចជាចងព្យួរជើងទាញឡើងលើរួចទម្លាក់ចុះមកវិញ, បញ្ចូលម្ជុលក្នុងក្រចកម្តងបន្តិចៗ ។ល ។ ទិ ញ៉ិ ជាប្រធានភូមិកាត់ដៃ ឃុំឃ្សឹម បានរៀបរាប់ថាថ្វីត្បិតតែមានការធ្វើទារុណកម្មពិតមែន ប៉ុន្តែពុំមានសម្លាប់នៅនឹងកន្លែងទេ គឺត្រូវបញ្ជូនទៅសម្លាប់នៅចម្ការកៅស៊ូផ្អាក់ ឬចម្ការកៅស៊ូលេខ៦៤ (ក្រុមស្រាវជ្រាវបានប្រើប្រាស់ម៉ាស៊ីនGPSរួចហើយកាលពីឆ្នាំ១៩៩៩) ។ ហេង បេ អាយុ៦៣ឆ្នាំ រស់នៅភូមិកាត់ដៃ ឃុំស្នួល ស្រុកស្នួល ខេត្តក្រចេះបានដឹងពីការធ្វើទារុណកម្មលើអ្នកទោស ព្រមទាំងបានឃើញការបណ្តើរអ្នកទោសឲ្យធ្វើការបន្ទាប់ពីសួរចម្លើយនិងធ្វើទារុណកម្មរួចមក ។ ក្រៅពីអ្នកទោសជាប្រជាជន១៧មេសាទៅ នៅមានអ្នកទោសមួយប្រភេទទៀតដែលជាប្រជាជនមូលដ្ឋាន ។ ទោសកំហុសរបស់អ្នកទាំងនោះគឺបានប្រព្រឹត្តិខុសនឹងបទបញ្ជារបស់អង្គការដែលបានហាមប្រាម ដូចជាការលួច ឆក់ ខ្ជិលច្រអូស និងបញ្ហាធ្វេសប្រហែសនានា ។ អ្នកទោសប្រភេទនេះគឺត្រូវបានចាត់ទុកជាអ្នកទោសប្រភេទស្រាលដែលត្រូវទទួលការអប់រំណែនាំ ហើយក៏កម្រមានស្លាប់ដែរ ។ ជឹង ថ្វាង និង ជឹង កែវ (ជាប្រជាជនមូលដ្ឋាន) សព្វថ្ងៃរស់នៅភូមិត្រពាំងលាក់ និងភូមិវត្តស្នួល ឃុំស្នួល ស្រុកស្នួល គឺជាអ្នកទោសដែលបានរួចជីវិតពីការសម្លាប់ និងធ្វើទណ្ឌកម្មនៅព្រៃកូនដែ ។

នួន សំអាត គឺជាប្រធានមន្ទីរសន្តិសុខនៅព្រៃកូនដែ ។ សព្វថ្ងៃ សំអាត នៅមានជីវិតនៅឡើយ ហើយមានតួនាទីក្នុងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាទៀតផង ។ នួន សំអាត គឺជាមនុស្សតែម្នាក់គត់ដែលបានដឹងរឿងហេតុគ្រប់យ៉ាងនៅក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខព្រៃកូនដែ ។

មន្ទីរសន្តិសុខនេះ បានបញ្ចប់អណត្តិរបស់ខ្លួននៅពេលថ្ងៃរំដោះចូលមកដល់ ។ ស្លាកស្នាមជាច្រើនដូចជាឈើឆ្កាង, ខ្នោះ និងឈាមក្រាលពាសពេញដី បានបន្សល់ទុកដើម្បីជាការបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ពីការធ្វើ

ទារុណកម្មយ៉ាងសាហាវរបស់ខ្មែរក្រហមមកលើជនរងគ្រោះ និងកាន់តែធ្វើឲ្យសាច់ញាតិបងប្អូនរបស់ជនរងគ្រោះកាន់តែមានកំហឹងឆេះឆកាន់តែខ្លាំងឡើងចំពោះអំពើរបៀបនេះ ។ រយៈពេលជាង២០ឆ្នាំបានកន្លងផុតទៅ គំនំទាំងឡាយហាក់ត្រូវបានរសាយពីជម្រៅចិត្តរបស់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ ប៉ុន្តែទោះជាយ៉ាងនេះក៏ដោយក៏តុលាការមួយនឹងត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីរកយុត្តិធម៌ដល់សង្គមជាតិ ក៏ដូចជាប្រជាពលរដ្ឋទូទាំងប្រទេសដែរ ។ ទោះជាមន្ទីរសន្តិសុខនៅព្រៃកូនជ័ត្រូវរលប់បាត់ស្រមោលនាពេលបច្ចុប្បន្នក៏ដោយ ប៉ុន្តែការចងចាំរបស់ជនរងគ្រោះ និងប្រជាជនដទៃទៀតនៅតែចាំជានិច្ចនូវអំពើប្រល័យពូជសាសន៍ដែលបានកើតមានឡើង នៅតែមិនអាចបំភ្លេចបានឡើយ ។ ព្រៃក្រាស់ឃ្មឹកស្ទើរចូលទៅមិនបាននៃអតីតមន្ទីរសន្តិសុខព្រៃកូនជ័ ត្រូវបានស្គាល់យ៉ាងឥតស្រពិចស្រពិលថាជាមន្ទីររបស់សមមិត្តនួន សំអាត ដែលបានរៀបចំកន្លែងសួរចម្លើយយ៉ាងស្ងាត់ស្ងាត់បំផុត និងគ្មាននរណាដឹងកាលពីខ្លួននៅជាប្រធានសន្តិសុខនោះ ។ ប៉ុន្តែនៅពេលនេះ(ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០០២) ខ្ញុំនិងក្រុមស្រាវជ្រាវបានលុកចូលទៅដល់ទីកន្លែងតាមការចង្អុលបង្ហាញពីប្រជាពលរដ្ឋដែលរស់នៅម្តុំនោះ(ភូមិកាត់ដៃ) ។

ស្រុកឆ្លូង

១)ផ្ទះ ៦ សាមីន (មន្ទីរសន្តិសុខ)

លេខកូតភូមិសាស្ត្រ ១០០១០៣

រយៈកំពស់ **(N) 12º 15'05:34"**

រយៈទទឹង **(E) 105º 58'41:50"**

នៅក្នុងទឹកដីឃុំឆ្លូង ស្រុកឆ្លូង ខេត្តក្រចេះ មានតែមន្ទីរសន្តិសុខមួយកន្លែងគត់ដែលមានឃុំឃាំងមនុស្សភាគច្រើនជាប្រជាជនជម្លៀសមកពីទីក្រុងភ្នំពេញ និងប្រជាជនដែលត្រូវបានចោទថាជាបក្ខពួកខ្មែរស ។ មន្ទីរសន្តិសុខនេះបានបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ១៩៧០ គឺនៅក្នុងទឹកដីនៃតំបន់រំដោះរបស់ខ្មែរក្រហម ។ ៦ សាមីន គឺជាម្ចាស់ផ្ទះដែលខ្មែរក្រហមរឹបអូសយកធ្វើជាមន្ទីរសន្តិសុខ ។ តាំងពីឆ្នាំ១៩៧០ ៦ សាមីនព្រមទាំងគ្រួសារបានភៀសខ្លួនចេញទៅរស់នៅទីក្រុងភ្នំពេញ បន្ទាប់ពីផ្ទះរបស់គាត់ត្រូវបានស្នើសុំយកធ្វើជាមន្ទីរសន្តិសុខដែលមានឈ្មោះ កាន់ ណារ៉ាំ ជាប្រធាន ។ ការគ្រប់គ្រងមន្ទីរនេះបានបែងចែកជាពីរដំណាក់កាលគឺ ដំណាក់កាលទី១ពីឆ្នាំ១៩៧០ដល់ឆ្នាំ១៩៧៥ ។ ក្នុងដំណាក់កាលនេះ ការឃុំឃាំងបានកើតឡើងតែចំពោះប្រជាជនណាដែលត្រូវបានចោទថាជាបក្ខពួករបស់ខ្មែរស ដែលស្ទើរតែទាំងអស់គឺជាប្រជាជនមូលដ្ឋាន ។ អ្នកទោសមិនត្រូវបានដោះលែងមកវិញទេ ប៉ុន្តែបែជាត្រូវនាំយកទៅសម្លាប់នៅទីតាំងសម្លាប់មួយឈ្មោះថា ចម្ការម៉ៃសាក់ ។ ដំណាក់កាលទី២ គឺពីឆ្នាំ១៩៧៥ដល់ចុងឆ្នាំ១៩៧៨ ។ ថ្ងៃទី១៧ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៧៥ គឺជាថ្ងៃដែលមន្ទីរសន្តិសុខនាផ្ទះ៦ សាមីន បានផ្លាស់ប្តូរទៅជាមន្ទីរសន្តិសុខពេញលក្ខណៈនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ហើយស្របពេលដែល ៦ សាមីន និងក្រុមគ្រួសារបានធ្វើដំណើរវិលត្រឡប់មកកាន់ស្រុកកំណើតវិញតាម រយៈនៃការជម្លៀសប្រជាជនចេញពីទីក្រុងភ្នំពេញដែរ ។ ប៉ុន្តែក្នុងរយៈពេលដែលជម្លៀសនេះ ប្តីរបស់គាត់បានត្រូវសម្លាប់ចោល

នៅតាមផ្លូវ ព្រោះតែជាអតីតមេព្រៃជំនាន់លន់ ណុល ។ ការផ្លាស់ប្តូរជាច្រើននៅក្នុងភូមិកំណើតរបស់គាត់បានធ្វើឲ្យមានការគិតមិនដល់ចំពោះរឿងហេតុទាំងឡាយដែលបានកើតឡើង ។ ផ្ទះដែលជាកម្មសិទ្ធស្របច្បាប់តាំងពីយូរយារណាស់មកហើយ នៅតែត្រូវបានដកហូតមកធ្វើជាសម្បត្តិរួមដដែល ។ ឯ សាមីននិងកូនៗបានធ្វើដំណើរហួសទៅរកទីជម្រកមួយថ្មីដែលរកឲ្យដោយខ្មែរក្រហម ។ ការនិយាយស្តីពីផ្ទះរបស់គាត់ត្រូវដកហូតធ្វើជាមន្ទីរសន្តិសុខប្រចាំឃុំឆ្លូងមិនត្រូវបានបង្ហើបឲ្យនរណាដឹងឡើយ ព្រោះតែចង់ថែរក្សាជីវិតទៅថ្ងៃមុខរបស់គាត់ (ឯ សាមីន) ។

នៅក្នុងដំណាក់កាលទី២នេះ ជនរងគ្រោះដែលត្រូវបានចោទថាជាបក្ខពួកខ្មែរសនោះ បានត្រូវបោសសំអាតអស់ហើយ ប៉ុន្តែជនរងគ្រោះក្រោយគឺជាប្រជាជន១៧មេសាដែលមានជាប់និន្នាការនយោបាយពីសង្គមចាស់តាមរយៈការធ្វើប្រវត្តិរូប ។ ប្រធានគ្រប់គ្រងមន្ទីរគឺជាមនុស្សថ្មីដែលមានឈ្មោះ ទ្រី ។ ចំណែក កាន់ ណាវ៉ាំ (ប្រធានចាស់) បានត្រូវផ្លាស់ឲ្យទៅកាន់មុខតំណែងមួយថ្មីទៀតដែលគ្មាននរណាដឹង ។ មន្ទីរសន្តិសុខក្រោយបានត្រូវបង្កើតឲ្យមានកន្លែងសួរចម្លើយ កន្លែងកត់ឈ្មោះអ្នកទោស និងសរសេរចម្លើយសារភាព ។ ការធ្វើទារុណកម្មបានកើតឡើងពេលដែលមានការសួរចម្លើយម្តងៗ ។ មានកម្មាភិបាលខ្មែរក្រហមប្រមាណ៥ទៅ៧នាក់នៅចាំត្រៀមខ្លួនបំពេញការងារតាមការបញ្ជារបស់ប្រធាន ។ ហាស់ ប៊ុនថេត អាយុ៥៤ឆ្នាំ ជាសមាជិកក្រុមប្រឹក្សាឃុំឆ្លូង បានប្រាប់ថាបានឃើញមានការបណ្តើរមនុស្សទាំងខ្សែៗចេញពីមន្ទីរសន្តិសុខនេះយកទៅសម្លាប់នៅព្រៃចម្ការម៉ៃសាក់ដែលមានចម្ងាយប្រហែល១គីឡូម៉ែត្រប៉ែកខាងលិចមន្ទីរសន្តិសុខដោយកម្មាភិបាលដែលនៅប្រចាំការក្នុងមន្ទីរ ។ មានអ្នកទោសមួយចំនួនបានស្លាប់នៅក្នុងមន្ទីរសន្តិសុខ ដោយសារតែគ្មានថ្នាំសង្កូវ គ្មានការថែរក្សា របបអាហារមិនគ្រប់គ្រាន់ និងអ្នកខ្លះទៀតបានស្លាប់ដោយសារតែការធ្វើទារុណកម្មពេលសួរចម្លើយ ។ ការស្លាប់នេះបានកើតឡើងជាហូរហែរ ។ ចំណែកឯការនាំយកមនុស្សទៅសម្លាប់ក៏កើតមានជាញឹកញាប់ដែរ ។ មានអ្នកទោសចេញ និងចូលទៅក្នុងមន្ទីរឃុំឃាំងនេះ ។ ហែម គីមអេង អាយុ៣៨ឆ្នាំ បានប្រាប់ថាមានអ្នកទោសរាប់រយនាក់បានត្រូវបណ្តើរចេញពីមន្ទីរសន្តិសុខនៅផ្ទះឯ សាមីន យកទៅសម្លាប់ ។ ការគ្រប់គ្រងមន្ទីរនេះបានបន្តមកដល់ចុងឆ្នាំ១៩៧៨ទើបត្រូវបានបញ្ចប់ បន្ទាប់ពីថ្ងៃរំដោះទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩បានចូលមកដល់ ។ មន្ទីរនេះបានបញ្ចប់ទៅជាមួយនឹងជីវិតមនុស្សរាប់រយនាក់ដែលត្រូវបានសម្លាប់ ។ ស្លាកស្នាមជាច្រើនបានបន្សល់ទុកយ៉ាងគ្មានសណ្តាប់ធ្នាប់នៅពាសពេញមន្ទីរឃុំឃាំង ។

បន្ទាប់ពីថ្ងៃរំដោះទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ទៅ ឯ សាមីន បាននាំកូនៗរបស់គាត់មករស់នៅក្នុងផ្ទះរបស់គាត់វិញ ។ សំណល់ភស្តុតាងជាច្រើនបានត្រូវបោសសំអាត និងដុតបំផ្លាញចោល ។ ឈាមដែលប្រឡាក់នៅលើរនាបផ្ទះបានត្រូវដុះលាងសំអាត, តុសម្រាប់កត់យកចម្លើយ រួមនឹងបញ្ជីឯកសារ បញ្ជីឈ្មោះ កំណត់ហេតុសួរនៃសេចក្តីសារភាព និងឯកសារផ្សេងៗទៀត បានត្រូវដុតបំផ្លាញចោលទាំងអស់ ។ ឯ សាមីន បាននិយាយប្រាប់ពីរឿងនេះថា ធ្វើយ៉ាងនេះគឺដើម្បីបញ្ចប់នូវរឿងហេតុទាំងឡាយដែលបានកើតមានកន្លងមក ។ សាមីន បានបន្តទៀតថា ពេលដែលគាត់រើសយកឯកសារទាំងនោះទៅប្រមូលដុតមួយកន្លែងនោះ គាត់បានប្រទះឃើញបញ្ជីឈ្មោះមួយសន្លឹក ដែលក្នុងនោះមានឈ្មោះជាច្រើនដែលគាត់អះអាងថាធ្លាប់ស្គាល់នៅជិតខាងគ្នា

កាលពីជំនាន់មុនរបបខ្មែរក្រហមចូលមកដល់ ។ សាមីន និយាយទៀតថា ប្រហែលជាពួកអ្នកទាំងនោះ(ឈ្មោះក្នុងបញ្ជី) ធ្លាប់ត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាបានជាប់ខ្សែជាមួយនឹងបក្សពួកខ្មែរស ។ តាំងពីចូលមករស់នៅជាលើកទី២នាក្រោយថ្ងៃរំដោះរហូតមកដល់ពេលនេះ សាមីន តែងតែធ្វើពិធីបង្សុកូល អុជធូបទាននៅពេលបុណ្យទានម្តងៗដើម្បីប្រារព្ធដល់វិញ្ញាណក្ខន្ធឪពុករបស់គាត់ ព្រមទាំងជីវិតជាច្រើននាក់ទៀតដែលបានស្លាប់នៅលើផ្ទះរបស់គាត់កាលពីជំនាន់ខ្មែរក្រហម ។ ឯ សាមីន បានប្រាប់ពីអារម្មណ៍របស់គាត់ថា ជួនកាលហាក់ដូចជាបានឃើញ និងឮផ្ទាល់ត្រចៀកនូវសម្លេងស្រែកនៅលើផ្ទះរបស់គាត់ទាំងពេលថ្ងៃ និងយប់ ។ សាមីន បានសន្និដ្ឋានថាប្រហែលជាស្រែកនៅពេលសួរចម្លើយហើយ ព្រោះស្តាប់ទៅហាក់ដូចជាត្រូវទទួលទណ្ឌកម្មខ្លាំងណាស់ ។ ប៉ុន្តែមកដល់សព្វថ្ងៃនេះ គ្មានអ្វីដែលមករំខានដល់អារម្មណ៍របស់ សាមីន ទៀតឡើយ ព្រោះគាត់យល់ឃើញតាមផ្លូវធម៌ថា ពិតជាបានទៅចាប់ជាតិថ្មីអស់ទៅហើយ ។ ផ្ទះរបស់ សាមីនសព្វថ្ងៃគឺនៅតែថែរក្សាទ្រង់ទ្រាយដើមដដែលគ្មានជួលជុសអ្វីបន្តិចឡើយ សូម្បីតែជញ្ជាំងផ្ទះជាន់ក្រោមដែលធ្វើពីឥដ្ឋនិងស៊ីម៉ង់ក៏នៅដដែលដែរ ។ កូនស្រីតូចៗកាលពីជំនាន់ខ្មែរក្រហមរបស់ សាមីន បច្ចុប្បន្នគឺជាគ្រូពេទ្យប្រចាំឃុំឆ្លូង ។ គ្លីនិកតូចមួយបានបើកឡើនៅក្នុងផ្ទះជាន់ក្រោមរបស់ សាមីន ។ ពេលដែលខ្ញុំនិងក្រុមស្រាវជ្រាវចូលទៅសាកសួរពត៌មាន មានអ្នកជម្ងឺពីរបីនាក់កំពុងសម្រាកព្យាបាលនៅក្នុងផ្ទះរបស់គាត់ ។ ម្ចាស់ដែលគ្រប់គ្រងផ្ទះនេះ គឺមានតួនាទីជាអ្នកជួយសង្គ្រោះជីវិតមនុស្សទូទៅ មិនដូចអ្នកដែលគ្រប់គ្រងផ្ទះនេះកាលពីជំនាន់ខ្មែរក្រហមទេដែលគិតតែរកឡេសសម្លាប់មនុស្សគ្មានឈប់ឈរ ។

២) ចម្ការម៉ៃសាក់ (ទីតាំងពិឃាត)

លេខកូដភូមិសាស្រ្ត ១០០១០៤

រយៈកំពស់ **(N) 12º 14'56:59"**

រយៈទទឹង **(E) 105º 58'09:88"**

ជនរងគ្រោះដែលបានសួរចម្លើយរួចរាល់ហើយត្រូវចាត់ចូលក្នុងបញ្ជីដែលត្រូវសម្លាប់ គឺពិតជាបានបញ្ជូនមកកាន់ចម្ការម៉ៃសាក់ដើម្បីសម្លាប់ ។ ចម្ការម៉ៃសាក់ ស្ថិតនៅក្នុងភូមិជ្រោយថ្មក្រោម ឃុំឆ្លូង ស្រុកឆ្លូង ខេត្តក្រចេះ ។ ការសម្លាប់មនុស្សបានប្រព្រឹត្តិទៅនៅខាងជើងវត្តភ្នំព្រះតែប្រមាណ៥០ម៉ែត្រប៉ុណ្ណោះ ។ តាំងពីឆ្នាំ១៩៧០ រហូតមកទល់នឹងចុងឆ្នាំ១៩៧៨ ការសម្លាប់មនុស្សនៅចម្ការម៉ៃសាក់គឺមានជាហូរហែរ ។ ជនរងគ្រោះរាប់រយនាក់ដែលបានបញ្ជូនមកពីមន្ទីរឃុំឃាំងនាផ្ទះ ឯ សាមីន និងកន្លែងផ្សេងទៀតបានត្រូវសម្លាប់ដោយគ្មាននរណាម្នាក់មានជីវិតរស់ឡើយ ។ ក្រោយពីការសម្លាប់ សាកសពទាំងអស់បានទម្លាក់ចូលទៅក្នុងរណ្តៅរាប់រយដែលបានជីករួច ។ ក្នុងសម្តីរបស់ ហាស់ ប៊ុនថេតដែលបានសម្ភាសន៍ បាននិយាយប្រាប់ថាមានសាកសពចាប់ពីពីរនាក់ឡើងទៅដែលត្រូវបានរុញចូលតែមួយរណ្តៅ ។ ប៊ុនថេត បានសន្និដ្ឋានថាមានរណ្តៅរាប់រយនៅក្នុងបរិវេណចម្ការម៉ៃសាក់ ។ ឯចំនួនជនរងគ្រោះវិញគឺមានចំនួនចាប់ពី២០០នាក់ឡើងទៅ ។ ហែម គីមអេង បានរៀបរាប់ថាបានឃើញមានស្លាកស្នាមរណ្តៅនៅពាសពេញព្រៃនៅចម្ការម៉ៃសាក់ ព្រមទាំងបានឃើញមានឆ្អឹងលលាដ៏ក្បាល និងឆ្អឹងផ្សេងៗទៀតជាច្រើននៅក្រោយថ្ងៃរំដោះទី៧ ខែមករា ឆ្នាំ១៩៧៩ ។

ក្រៅពីជនរងគ្រោះដែលបានបញ្ជូនមកពីផ្ទះ ៦ សាមីន នៅមានជនរងគ្រោះដទៃទៀតដែលបានបញ្ជូនមកសម្លាប់តែម្តងដោយពុំមានការឃុំឃាំងឡើយ ។ ព្រឹត្តិការណ៍នេះបានកើតឡើងនៅមុនពេលដែលកើតមានមន្ទីរសន្តិសុខនៅផ្ទះ ៦ សាមីនទៅទៀត ។ ហ៊ុន វ៉ុនបានអះអាងប្រាប់ដូច្នេះថាគាត់ជាអ្នកដែលបានដឹងយ៉ាងច្បាស់ពីការនាំជនរងគ្រោះមកសម្លាប់ដោយមិនមានការឃុំខ្លួនជាមុនសិន ។ រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះ ទីតាំងសម្លាប់មួយផ្នែកបានក្លាយទៅជាបរិវេណនៃមូលដ្ឋានកងទ័ពប្រចាំស្រុកឆ្លូង ។